

S. Wolcsánszky Erzsébet

A bölcső

1947-48-ban önképzőköröket hirdettek a fiatal piarista tanárok Debrecenben (Pogány, Szentgyörgyi, Bulányi, Török, Mándoki). Az egyházi gimnáziumokból az osztályfőnökök ajánlottak továbbképzésre alkalmas diákokat. Hetenkint 2-2 óra elfoglaltságot jelentett. Komoly szellemi műhelynek bizonyult. Az előadásokat megbeszélés, vita követte, majd irodalmat, forrásmunkákat kaptunk. Könyvtárunk is volt. Érettségi után e hallgatókból csaknem valamennyien egyetemre kerültek. Ebben az időben még elég volt felvételre a kitűnő középiskolai érettségi. A káderezéssel később volt gond. Végzés után az önképzőkörös csoportok tagjai közül – amennyiben nem kerültek nagyon lelkiismeretlen, túl karrierista környezetbe – néhányan akadémikusok, vezető kutatók, irodalmárok lettek, vagy megbecsült tanárokként (szerzetes tanárokként), orvosokként tevékenykedtek, néhányan külföldön is. Úgy emlékszem, Bulányi atya főleg az önképzőkörös társaságból válogatta ki első „diák” (egyetemista) kics csoportja tagjait. Mi, lányok, nyolcan voltunk. A rendház cellájában találkoztunk kéthetenként. Mindig Bulányi tartotta az elmélkedéseket, majd kis cédulákra írta fel és osztotta szét a következő összejevetel leckéjének az anyagát. Bibliai részletek voltak, amelyeket közösen beszéltünk meg. Sok-sok kérdésünkre kaptunk választ, majd imádkoztunk, zsolozsmáztunk, halkán énekeltünk. Egyéni problémákkal itt nemigen foglalkoztunk, ugyanis azok a gyóntatószékekben előkerülhettek, szigorú nevelési útmutatások kíséretében. Középkorunkban szentmisével kezdtük a napot és gyakori gyónók voltunk. A szülői ház, az egyházi iskolák szellemisége, a kapcsolattartások következménye végigkísérte életvitelünket, olykor nehéz akadályokat gördítve pályafutásunkra, viszont komoly erőfeszítésekre is sarkalltak.

Az egyetemeken magunk is „halászká” váltunk. Igen kis csoportokban (4-5-en) jöttünk össze. Üres tantermekben, a folyosók egy-egy zugában, albérleti szobákban, jó időben, az erdőben. Lehetőleg mindig máskor. Az eredeti rendházbeli csoportunk elég hamar megszűnt. Bulányi atyával csak a templomban találkoztunk. Összekötők hozták a híreket, a „szamizdat” irodalmat, vékony másoló papírokra gépelve. Az én összekötőm Merza József volt, igaz, már tanársegéd koromban. Egymás csoportjait nem ismertük. A templomban, esküvőkön, keresztelőkön, hangversenyeken örömmel láttuk egymást. Igen termékenyítő hatásúak voltak a lelkigyakorlatok, általában a félévi vizsgák után. Most is meghatódva emlékszem vissza a Sík Sándor által vezetettre, ha a budapesti rendház kápolnájában vagyok. A péceli templomban is sokan összejöttünk, az ország különböző egyetemeiről. Családoknál, zárdákban laktunk. Szigorú szilenciumban éltünk. Csupán a vonatokon beszélgettünk, ismerkedtünk.

Sokan állandó elővigyázatosságra intettek bennünket. Még a piros tagkönyvvel rendelkező kollégák, olykor a kényszerrel beszervezettek is figyelmeztettek, vagy óvtak. Ennek ellenére a

„rendszer” illetékeseinek pontos információi voltak rólunk. Ez később derült ki azokból a 3/3-as jelentésekből, amelyek a változás után napfényre kerültek. Csaknem mindnyájunk nevével találkoztam a megfigyeltek névsorában. Az eredeti első diák- vagy egyetemi kiscsoportokból tudomásom szerint már nagyon kevesen élünk, a leánycsoportból egyedül én.